

השיעור השבועי

של הגאון רבי משה יוחאי רז שליט"א | רב ק"ק תפילה למשה' וראש כולל 'פלא יועץ' לוד

'מרבם בשמחה' באדר א'?

מידי יום ראשון בשעה 19:00 | בית הכנסת 'תפילה למשה' רחוב המצביאים 5, לוד

נושאי השיעור:

א. שנה מעוברת על מה ולמה? ב. שנת חמה ושנת לבנה. ג. שנות העיבור - ג"ח אדז"ט. ד. למה מעברים דוקא את חודש אדר. ה. משנכנס אדר מרבם בשמחה. ו. טעם השמחה בחודש אדר. ז. שמות החודשים רומזים על מהותם. ח. אדר - א' דר. ט. באיזה אדר שמחים בשנה מעוברת. י. שמחת חודש אדר על שמחת השקלים. יא. טעם להרכות בשמחה מאדר א'. יב. שני אדרים כנגד מנשה ואפרים. יג. גזירת המן היתה על אדר א'. יד. מה המזל של חודש אדר הראשון. טו. הרב יהודה שמואל אשכנזי בעל "בית עובד". טז. רבי אליעזר אשכנזי בעל "מעשי ה'". יז. מדרש "וזההיר".

הרמאדן "מטייל" בכל השנה

ג. אצל המוסלמים, להבדיל, גם הולכים לפי שנת הירח, אבל אין אצלם עיבור שנה, ולכן ה"רמאדן" שלהם מסתובב בכל עונות השנה, למשל שנה שעברה (תשפ"ג) הרמאדן היה בחודש אייר, ועשר שנים לפני כן (תשע"ג) הוא היה בחודש אב, ועשר שנים לפני כן (תשס"ג) הוא היה בכלל בחורף בחודש כסלו... אבל לפי תורתנו הקדושה כל החגים מתאימים לעונות השנה וזה בעזרת עיבור השנה.

שנות העיבור - ג"ח אדז"ט

ד. השנים שמעברים אותם הם לפי סדר קבוע של 7 שנים בכל מחזור של 19 שנה (כי מחזור הירח הוא 19 שנה, ושל השמש הוא 28 שנה). והסימן לזה: "ג"ח אדז"ט", כלומר: ג"ח - השנה השלישית למחזור, שנה ששית, שמינית. אדז"ט - תוסף י' על כל אות: שנה י"א למחזור, י"ד, י"ז, י"ט. למשל השנה שלנו תשפ"ד היא השנה השמינית למחזור, כי המחזור ה-305 של הלבנה התחיל בשנת תשע"ז.²

למה מעברים דוקא את חודש אדר

ה. ולמה מעברים דוקא את חודש אדר? אז לפי הטעם של 'שמור את חודש האביב' זה מובן, כי אז רואים שהאביב לא הגיע ומוסיפים חודש. אבל התוספות במסכת סנהדרין (דף יב. ד"ה אין) כתבו שמשום שכתוב בפסוק (אסתר ג, ז) 'לחודש שנים עשר הוא חדש אדר', ואם מעברים חודש אחר אז אדר לא יהיה השנים עשר.

2. אם ניקח 5776 (ה'תשע"ו) ונחלק אותם ל-19, יצא לנו 304. ובשנה שאחריה תשע"ז התחיל מחזור חדש, שיסתיים בשנת תשצ"ה. ולפי זה השנים ג"ח אדז"ט של המחזור הנוכחי הם: תשע"ט תשפ"ב תשפ"ד תשפ"ז תש"צ תשצ"ג תשצ"ה.

שנה מעוברת על מה ולמה?

א. השנה הזאת היא שנה מעוברת שיש לה שני אדרים. ויש כמה הלכות שנוגעות לזה. הן לענין קביעת יום בר מצוה למי שנולד באדר רגיל, או להבדיל לענין אזכרה (יארצייט). ועוד כמה נידונים הלכתיים.

ב. למה עושים שנה מעוברת? כבריאת העולם השי"ת ברא את השמש ואת הירח והם יצאו לדרך ביחד... אבל במשך הזמן מרחק הימים של הסיבוב שלהם משתנה. ולמה? כי סיבוב הארץ מסביב השמש הוא 365 ורבע יום (כמו שאנחנו אומרים בפיטום הקטורת: 365 כמנין ימות החמה), ואילו הסיבוב של הירח הוא כ-354 יום. ולפי זה יוצא שמדי שנה נוצר פער של 11 יום ורבע בין החמה ללבנה. ואם כן יצא שבשנה אחת פסח יהיה בתחילת האביב ושנה שאחריה יוקדם בעוד 11 יום ואחרי כמה שנים יהיה בעיצומו של החורף... ומה הבעיה? התורה אמרה (דברים טז, א) 'שמור את חודש האביב', ודרשו חז"ל (ר"ה כא.) שפסח יהיה בתקופת האביב דוקא. לכן מידי כמה שנים מוסיפים שלשים יום שגורמים לדחות את פסח, וזה "מאפס" את הפער שבין השמש והירח, ומתאים את שנת הלבנה לעונות של שנת החמה. בכך מרויחים שחג השבועות יהיה בתקופת הקציר וחג הסוכות יהיה בתקופת האסיף.¹

1. הרבי מליובאוויטש אמר שאפשר ללמוד מזה הוראה לחיים, שכמו ששנה מעוברת משלימה את הפערים שנוצרו, כך עלינו להשלים את הפגמים, למלא את החסר ולהדביק את כל הפיגורים שצברנו בתפקידינו הרוחניים. וזה כמו הכלל הידוע: "אין מקרה אבוד". ולכן גם אם היה לאדם איזה הפסד רוחני, או ירידה, הוא יכול וצריך להשלים אותה, ולא להתייאש מהמצב שלו. הוא גם היה אומר כי בשנה מעוברת יש 60 ימי שמחה בשני אדרים, ואז כל הצער יהיה "בטל בששים".

משנכנס אדר מרבין בשמחה

ו. במסכת תענית (דף כט.) אמרו: כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה כך משנכנס אדר מרבין בשמחה. אמר רב פפא הלכך בר ישראל דאית ליה דינא בהדי נכרי, לישתמיט מיניה באב דריע מזליה, ולימצי נפשיה באדר דבריא מזליה. כלומר, מכיון שמזל החודש הוא טוב לעם ישראל, לכן אדם שיש לו משפט עם גוי עדיף לדחות אותו לחודש אדר שמזלם של ישראל למעלה.

טעם השמחה בחודש אדר

ז. הטעם שיש ריבוי שמחה בחודש אדר כותב רש"י (שם): ימי נסים היו לישראל פורים ופסח. ע"כ. וצריך להבין למה הוסיף את פסח, הלא פסח הוא בחודש ניסן ולא באדר. אלא רש"י רוצה לומר שמעכשיו מתחילה תקופה של רצף ניסים שנעשו לישראל, הן בגאולת פורים והן בגאולת פסח, ועל זה ראוי להרבות בשמחה. והמפרשים כתבו בזה עוד ביאורים שונים. [ראה באורך בספרי "עטרת זהב" פרק א].

אדר - א' דר

ח. בספר "מאור עינים" להגה"ק רבי נחום מצ'רנוביל (פרשת תרומה) כתב להסביר את שם החודש "אדר", כי הרי ידוע מה שחז"ל אמרו בירושלמי (מובא בתוספות בראש השנה ז.) שהשמות של חדשי השנה שאנחנו קוראים, ניסן אייר וכו', עלו עם אבותינו מבבל, שהרי בתורה לא כתוב את שמות החודשים אלא 'בחודש הראשון' 'השני' וכו'. אבל בכל זאת יש להם טעם וסיבה למה נקראו באותם שמות,³ ויש להם משמעות גם בלשון הקודש. והטעם שחודש "אדר" נקרא כך, הוא מפני שבחודש זה נרמז: א' דר - כלומר א' - שהוא אלופו של עולם, (וכמו שכתוב בפסוק (ירמיה ב, כו) 'אלוף נעורי אתה'), הוא דר איתנו בחודש הזה ועושה לנו נסים ונפלאות.

באיזה אדר שמחים בשנה מעוברת

ט. יש שאלה האם בשנה מעוברת מצות השמחה מתחילה כבר מראש חודש אדר א' או רק בחודש אדר ב'. וזה לכאורה תלוי בטעמים של השמחה, אם מצד ה"שם" של החודש אז זה כבר מאדר א', אבל אם זה תלוי בסיבות אחרות צריך לראות אם הם שייכים גם באדר א'.

3. כמו למשל, בחודש תשרי הקב"ה מוחל לנו את העבירות ביום הכפורים, והמילה "תשרי" בארמית משמעותה "תתיר" - כי הקב"ה מתיר ומשחרר אותנו מן העוונות ומוחל עליהם. בחודש ניסן יש פריחה והניצנים נראים באילנות, כמ"ש בשיר השירים (שיר השירים ב, יב) 'הנצנים נראו בארץ, ו"ניסן" הוא מלשון ניצנים, וגם יש לזה משמעות נוספת מלשון "נס" שבחודש הזה אירעו הרבה נסים לעם ישראל. וכן על זה הדרך.

שמחת חודש אדר על שמחת השקלים

י. לדוגמא, בספר שפת אמת (תענית כט.) כתב טעם מחודש, והוא שואל למה הגמרא אמרה שכמו שבחודש אב ממעטין בשמחה כך בחודש אדר מרבין, מה הקשר בין המיעוט של חודש אב לתוספת של חודש אדר, ולמה תלו אותם זה בזה. והוא מסביר שרבותינו רצו ללמד אותנו שכמו שהסיבה לצער בחודש אב הוא חורבן בית המקדש, כך גם השמחה באדר קשורה לבית המקדש. ובמה זה מתבטא? כי הרי בחודש אדר היו משמיעים על השקלים כדי לקנות קרבנות למקדש, ובני ישראל נדבו בשמחה את שקלי הקודש, וכיון שקבלו עליהם בשמחה את נדבת הלשכה, עדיין השמחה נמצאת בחודש אדר. וסיים שהשמחה של חודש אדר מתחילה כבר בפרשת שקלים. לפי זה יוצא שהשמחה היא רק בחודש אדר שני כאשר קוראים פרשת שקלים, כי בשנה מעוברת קורים את ארבעת הפרשיות באדר השני כמו שאמרו במגילה (דף ו:).

יא. יש עוד טעם שכותב הגאון יעב"ץ בשו"ת שאילת יעבץ (ח"ב סימן פח) שהסיבה שרש"י (שהזכרנו מקודם) אומר שמרבין בשמחה בגלל פורים ופסח, ושאלנו למה הוא הזכיר את פסח, והיעב"ץ מסביר שרש"י רצה לרמז שבשנה מעוברת אין שמחה נוהגת אלא באדר שני, ולכן הוא כתב "פורים ופסח" משום שהם ימי ניסים סמוכים, וזה שייך באדר ב' שסמוך לפסח.

יב. בספר "בית עובד" להגאון רבי יהודה שמואל אשכנזי⁴ (דף קעז ע"ב) כתב: מה שאמרו משנכנס אדר מרבין בשמחה, ומאן דאית ליה דינא עם אומה אחרת, הנה בשנה מעוברת מתחיל מאדר שני. ע"כ. והביאו רבנו חיים פאלאג'י בספר מועד לכל חי (סימן לא אות נב).

טעם להרבות בשמחה מאדר א'

יג. אבל לעומת זה יש סברא גדולה לומר שיש להרבות בשמחה כבר באדר ראשון, כי במסכת מגילה (דף ו: וי) יש דעה שכל

4. הרב יהודה שמואל אשכנזי, מגדולי הדור לפני כמאתיים שנה, והיה מכונה הרב "איש" צדיק, כראשי התיבות של שמו. הוא נולד בעיה"ק טבריה בשנת תק"מ, ובסביבות שנת ת"ר נשלח לארצות הגולה בתור שד"ר לאסוף כספים עבור עניי ארץ ישראל. כשהיה בליורנו שבאיטליה הקימו בניו בית דפוס ושם הדפיסו את ספריו הנפלאים. הרב חיבר את הספר "גזע ישי" מערכות לפי סדר א-ב (אך חלקו השני נעלם). והתפרסם בעיקר בספרי הסידורים שלו שקיבלו את הכינוי "הבתים" כי כולם עם המילה "בית", 'בית עובד' זה סידור לימות החול, 'בית מנוחה' - ליום שבת, 'בית מועד' - לשלש רגלים, 'בית השואבה' - על סוכות, 'בית הכפורת' על יום הכפורים. ובהם הוא סידר הלכות למעשה, ופסקיו נתקבלו כדעה נחשבת בפוסקים, רבנו חיים פאלאג'י מביא את פסקיו כסדר, וכן בספר פתח הדביר וגם רבנו יוסף חיים וכף החיים ועוד הביאו את פסקיו. הרב אי"ש נפטר בליורנו בשנת תר"ט. רבנו חיים פאלאג'י (ברכת מועדיך לחיים ח"ב דף יז ע"ב) הספידו ואמר עליו: "הרב בית עובד המפורסם בספריו הנחמדים 'ישא ברכה' ו'גזע ישי', עלית על כולנה במה שעשה כמה בתים (כונתו לסידורים הנ"ל) לזכות את הרבים ומאיר את העולם".

מרדכי ואסתר לא עיברו את השנה כדי שיארע חודש המלחמה בחודש של משה רבנו ע"ה, ובמקום זה הם השלימו את העיבור בשנה שאחריה ועשו את עיקר ימי השמחה בשני ואסרו הספד גם בראשון "כי שניהם גורמים", אמנם עיקר השמחה היא בשני כדי לסמוך גאולה לגאולה (כמ"ש במגילה ו:). והוא דייק מהגמרא שמעיקר הדין היה צריך לעשות פורים בשני אדרים. ובמסקנתו שם כתב שבדבר שאין בו טורח כגון שהוא בשב ואל תעשה, מחוייב לעשותו בשני אדרים בראשון ובשני. ומדבריו מבואר שגם חודש אדר הראשון כרוך הוא בישועתם של ישראל וראוי לשמוח בו, וזה דבר שאין בו טורח.

וטוב לב משתה תמיד

טז. וראיתי שהגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל בשו"ת שבט הלוי (ח"י סימן קה אות ג) דייק מהשפת אמת כמו שהסברנו, אבל הוא מסיים שיש מוסיפין שמחה מאדר א', וטוב לב משתה תמיד. יז. יש ספר קדמון נקרא "יוסף לקח" שחיבר אותו רבי אליעזר אשכנזי,⁵ והוא כותב שם: "ובשנת העיבור בשני אדרים, צוו לשמוח זקנים עם נערים". מובא בשו"ת משנה שכיר ח"ב (סימן רלד אות ב).

5. רבי אליעזר אשכנזי, היה מגדולי הדור בתקופתו של מרן הבית יוסף, הוא נולד בשנת רע"ג, והיה נכדו של רבנו יוסף קולון, מהרי"ק. הוא למד בשאלוניקי אצל רבי יוסף טאיטצ'אק (שהיה מגדולי הדור, והיה ראוי לחבר את השלחן ערוך. רבם של מהרש"ם, מהר"ם אלשיך ורבי שלמה אלקבץ). לימים הגיע למצרים בתקופה שהיו שם הרדב"ז ורבי בצלאל אשכנזי, ושם כיהן כדיין 22 שנה. אבל בגלל עלילות ורדיפות הוא נאלץ לעזוב את מצרים, ונדד בכמה מקומות.

ויש כמה שמועות על הסיבה שעזב את מצרים. בספר שם הגדולים השלם (לר' מנחם מגדל קרנגל, שארית ציון ח"ב אות י) כתב: וסיבת יציאתו משם כי הגאון בעל מעשה ה' היה מקדם עתיר נכסים ואהוב מאד למושל מצרים, והיה עומד לימינו תמיד בהלואת כסף, ולבטחון ניתן לו כלים מכלים שונים מזהב וכסף, ומרוב קנאת הישמעאלים העלילו עליו שמשתמש בכליו של מושל, כי בליל פסח היה מנהגו להדר ביתו ושלחנו בכלי זהב וכסף יקרי הערך בשביל כבוד המועד (כמ"ש מהר"ל), וקרה מקרה כי ביקר אותו אחד מהשרים בליל ראשון של פסח, וסיפר למושל, והוא בא לבקרו בליל שני ומצא כי אמת הדברים וכדי בזיון וקצף, וכראות הגאון כי כלתה אליו הרעה ברה מיד למחרתו בעוד מועד ובא לייניציאה. ויש סיפור אחר שכתוב בהקדמה לספר מעשי ה' בשם האדמו"ר רא"מ האלברשטאם ששמע מפי האדמו"ר ר' יחזקאל משינוב, שפעם בזמן עריכת הסדר בליל פסח באו שני אנשים בדמות אורחים ואמרו לו שנגזר עליו מהשמים שתכף ומיד יעקור ויעזוב המדינה ויסע לפולין, והתבונן בדבר ואמר לאשתו שתתפוס בחגורו, ועל ידי ענן העבירו אותם לפולין. ואת החלק השני של הסדר גמר בארץ פולין ואמר אז: "ממצרים ועד הנה - ושם נאמר..."

ספרו המפורסם של רבי אליעזר הוא "מעשי ה'" על חמשה חומשי תורה, ויש לו שם ביאור נפלא על הגדה של פסח. וספרו "יוסף לקח" הוא פירוש מפורסם על מגלת אסתר. ויש גם תשובות שלו בהלכה בשו"ת של רבי יוסף קארו ושו"ת הרמ"א. הוא נפטר בכ"ב בכסלו שנת שמ"ו ונטמן בקראקא.

המצוות הנוהגות בראשון נוהגות גם בשני. ועוד שהרי סוף סוף הוא גם נקרא חודש "אדר", ויש להם מזל אחד כי שניהם מזל דגים.

שני אדרים כנגד מנשה ואפרים

יד. ויתבאר על פי מה שכתב הגה"ק רבי לוי יצחק מברדיצ'ב בספר קדושת לוי (שמות חודש אדר) שהסיבה שיש לפעמים שני חדשים אדר, כי ידוע שי"ב חדשי השנה הם כנגד י"ב השבטים. ואדר שהוא מזל דגים הוא נגד יוסף שנמשל לדגים שלא שולט בהם עין הרע, כמו שכתוב (בראשית מט, כב) 'בן פורת יוסף בן פורת עלי עין' (ברכות כ.). והנה יוסף הוליד שני שבטים, מנשה ואפרים, ולכך יש שני אדרים. ולפי זה יש לומר שצריך לשמוח גם באדר ראשון כי למה יגרע חלק מנשה מאפרים שלא ישמחו בו? ולמרות שלענין המצוות של חודש אדר לא רצו להטריח לקיימם פעמים, אבל לענין שמחה שהוא משום שמולם של ישראל גובר, מה ההבדל בין אדר א' לאדר ב' ששניהם מזל אחד להם.

גזירת המן היתה על אדר א'

טו. ומצאתי דבר מעניין שכותב החתם סופר שעיקר גזירת המן הרשע היתה על אדר א'. וכך הוא כותב בתשובה (ח"א האו"ח סימן קסג) ששנת נס פורים היתה ראויה להתעבר על פי חשבון, ונתכוין המן לגזור שמד בחדש אדר הראשון, כמו שכתוב (אסתר ג, יג) 'בחודש שנים עשר' ולא בי"ג, כדי שלא תגן זכות משה רבנו (שנפטר באדר ב'), ומ"מ המן שמח שמחה גדולה שעכ"פ שם אדר הורע מזלם של ישראל, אבל בכל זאת לא רצה לעשותו באותו חודש ממש (כלומר באדר ב') שלא תגן זכותו, וגם משום ששבעת ימי המילואים היו בכ"ג אדר הסמוך לניסן, ולכן הוא גזר להשמיד להרוג ולאבד בחודש אדר א', וכשגברו

בשורה משמחה

אנו שמחים להודיע כי א"ה בקרוב יצא לאור עולם ספר השיעורים של שנת תשפ"ג

וכו יבואו כל השיעורים שנדפסו בגליונות של אשתקד, עם מפתח מורחב לכל הנושאים בהלכה ובאגדה, ומפתח מפורט לתולדות גדולי ישראל והספרים שהובאו בגליונות.

הספר יצא באותיות מפוארות ובשפה ברורה השווה לכל נפש. ויהיה לתועלת גדולה לרבנים ומגידי שיעורים.

המעוניינים להנציח מעל גליונות הספר יפנו למערכת הגליון, בטלפון:

058-764-7844 או 052-764-7188

מה המזל של חודש אדר הראשון

יח. אמרנו שהחודש של אדר א' הוא מזל דגים, אבל זה לא מוסכם. יש מדרש קדמון הנקרא "מדרש והזהיר" (פרשת יתרו דף ל"ד ע"א) והוא כותב דבר נפלא, שבמלחמת עמלק כתוב: 'ויאמר משה אל יהושע בחר לנו אנשים'. ולמה ליהושע, כדי שיבחר אנשים שנולדו באדר שני כמותו. ע"כ לשון המדרש. ולא התבאר הטעם שרצה אנשים מחודש אדר שני, ואולם טעם הדבר מבואר בחזקוני (שמות יז, ט) שכתב שמשה אמר ליהושע בחר לנו אנשים שנולדו באדר השני ואין להם לירא מכישופים "שהרי אין בו מזל", ובני עמלק מכשפים הם ויש להם יכולת ב"ב מזלות, ובזמן שאין בו מזל אין כישוף מצליח. ע"כ. משמע שלאדר שני אין שום מזל, רק לאדר ראשון.

יט. לעומת זאת הלבוש (סימן תרפ"א) כתב: ואדר ראשון בשנת העיבור אין מזלו מזל דגים עד אדר השני, שאין אדר

6. זה מדרש קדמון, המיוחס לרבי חפץ אלון, שהיה מהגאונים בזמן רב האי גאון, ויש במדרש הזה הרבה ענינים וחידושים בהלכה ובאגדה, וגם בפירושו הסוגיות. והסיבה שנקרא "והזהיר" הוא בגלל שכל פרק מתחיל במלת 'והזהיר הקב"ה את ישראל'. הספר נדפס לראשונה מכתב יד בלייפציג בשנת תרל"ג, ח"א על ספר שמות, וח"ב בוורשא על ספר ויקרא במדברי, ע"י ר' ישראל מאיר פריימן זצ"ל אב"ד אסטרווא, חתנו של רבי יעקב עטלינגר בעל ה'ערוך לנר'. והמו"ל חיבר סביבו פירוש מקיף ויסודי בשם 'ענפי יהודה'. ובהקדמה הוא מספר איך התגלגל לידו הכתב יד, ועשה שם רשימה של גדולי הראשונים שהזכירו את המדרש הזה. והוא מוזכר גם בתוספות מנחות (דף לו. ד"ה קיבורת).

הגליון מוקדש לכבוד ידידנו היקר והעלה, החתן המפואר

ה"ה א'ושרי' גבאי' הי"ו

לדגל שמחת נישואיו בשעה טובה ומוצלחת.

יהי רצון שיזכו להקים בית נאמן בישראל מתוך בריאות ושמחה. אכ"ר.

הראשון אלא תשלומים לחדשים שעברו בג' שנים להשלים חדשי הלכנה לחדשי החמה וכו', וא"כ באדר הראשון עדיין במזל דלי הוא. ע"כ.⁷

כ. יהי רצון שהשי"ת יסמוך גאולה לגאולות, וכשם שעשה עם אבותינו נסים ונפלאות בימים ההם, כן יעשה עמנו בזמן הזה. משנכנס אדר מרבים בשמחה.

7. והגר"ח קניבסקי זצ"ל בספר שקל הקודש (פ"ד מהלכות קידוש החודש ה"א ביאור ההלכה ד"ה שנה) כתב שהמדרש הזה סובר שאדר השני הוא התוספת, כי אם אדר א' הוא התוספת למה אין מזל לאדר שני. ע"ש. ויש לי עוד אריכות בזה בספר עטרת זהב (פרק א).

אחינו כל בית ישראל, הנתונים בצרה ובשביה, העומדים בין בנים ובין בנותיה, המקום ירחם עליהם, ויוציאם מצרה לרוחה, ומאפלה לאורה, ומשעבוד לגאולה, השתא בעגלא ובזמן קרוב.

הגליון יוצא לאור על ידי כולל "פלא יועץ" ע"ש רבנו אליעזר פאפו זיע"א
 לשותפות בתורה: 058-445-6041
 לכל עניני הגליון: r7647844@gmail.com
 להזמנת מורנו הרב לשיעורים: 052-764-7188
 להנצחות ע"ג הגליון: 058-764-7188

הגליון יר"ל בחסות
GrafPrint
 דפוס ודיגיטל שלטים | סטודיו לעיצוב
 08-9256712
 ת"ד 7647844 א.ת. תל אביב
 www.graf-print.co.il

עיצוב והפקה:

 058-7647844

זמני השיעורים בשבת קודש
 שעה 14:00
 בית המדרש "ביע אומר" שדרת בתי הכנסת, לוד
 שעה 15:15
 בית הכנסת "תפלה למשה" רחוב המצביאים 5, לוד
 *
 השיעורים בימי החול משודרים ב'קול הלשון' להאזנה: *6761
 לארכיון השיעורים: 03-617-1068 שלוחה 33

לעילוי נשמת עיוש בן סולטנה, ראובן בן לאה, ברוך בן אסתר, איתן בן תרצה, מימון בן פריחה, ויצמן בן נג'יה. אליהו בן מתי, חנה בת מוחה, אמליה וילנדה בת ליזה, משה בן חנה, רות בת ז'רסון ז"ל

תושבי לוד והסביבה מוזמנים לשיעור השבועי

מאת הרב משה יוחאי רז שליט"א
 רב בית הכנסת 'תפילה למשה'

בשעה 19.00	בית הכנסת 'תפילה למשה' המצביאים 3, לוד	מידי יום ראשון
------------	--	----------------

בנושאים הלכתיים אקטואליים
 ברוכים הבאים בשם ה'

להזמנת רוב שליט"א לשיעורים ווראות: 052-7647188